

ביוגרפיה עיוני דרך בתולדות הרב

ילדותו

הרב אברהם יצחק הכהן קוק נולד בעיירה גרווה שברוסיה בג'ו באולו תרי"ה, לאביו הרב שלמה זלמן ואמו מרת פערא ולאטא.

כבר בילדותו נכרו כשרונותיו הגדולים ומידותיו המיוחדות. בטרם הגיע לגיל חמש שנים נאלץ אביו להוציאו מה"חר" וללמדו בעצמו. מאוחר ולא נמצא מלמד מתאים לסיפק כשרונותיו.

מזי שבת בשבתו היה אברהם יצחק הולך לשמוע את דברי החסידות והעמוקים שהשמיע רבי יחזקאל יעבר, המעשית הרוחני של חסידו העיירה, מחסידיו האדמו"ר מלובביץ, בעל ה"עצמת צדק", שחיבב מאוד את הנער הצעיר.



רחוב בעיירה גרווה

בשעה שהגיע הנער אברהם יצחק לגיל בר מצוה, יצא מעירו גרווה ללמוד בעיירה לוצק הסמוכה לה. שנתיים ימים – תרל"ח-תרמ" – למד הרב בלוצק אצל רבה של לוצק הרב אליעזר דון יחיא, ואצל קרובו הרב יעקב רביטוביץ (בנו של הרב מרדכי גימפל יפה). שני רבותיו אלה השאירו עליו רושם עז. לא

אוכל לשכוח את מאור הפנים, גדלות הנשמה, אורח הטוב והנעימות, ישירות השכל והרוחנות הדעת שהיו בנשמה זו – אמר על הרב אליעזר הון חזיא. הרב רבינוביץ היה תלמידו המובהק של הרב ראובן הלוי מדווינסק, הוא הורה לתלמיד הצעיר את דרכי הלימוד העמוק לפי שיטת הלימוד שקיבל מרבו. אצל הרב רבינוביץ היתה ספרייה גדולה (רבר נודד בימים ההם), והנער הצעיר הרווה את צמאנו הגדול והרחיב מאוד את ידיעותיו. – 'לוצין היתה לי עיר משוש לתורה ולתעודה בימי החברות. שהנם נזכרים ליפעה ונעטעי הוד בלתי נשכחים'.

בסוף שנת תרמ"ג חזר לעיר מגוריו גרווה, ולמד בעצמו ועם אביו ר' שלמה ולמן שהיה גדול בתורה ובמידות. כמו כן למד באותה תקופה מדי פעם אצל הרב ראובן הלוי רבה של דווינסק (דינאבורג) הסמוכה, שהעריך מאוד את גדלותו של תלמידו, ואף אמר עליו פעם: לך יש שכל התורה...

בשנת תרמ"ג למד במשך כשנה בשקידה עצומה בעיירה סמארטן אצל רבה של העיירה הרב חיים אברהם שפירא, שהיבב מאוד את תלמידו ואף סיפק באותה שנה את ערכו בכבוד רב.

שמעו של העילוי הצעיר הגיע לאזני הרב אליהו דוד רבינוביץ־תאומים (האדר"ת), רבה של פוניבז', שהיפס חתן לברו המצוינת. הרב האדר"ת תהה על כקנו ומצאו מלא וגדוש בתורה ויראה ומידות נעלות, ויאהבו ויתקשר אתו בקשרי 'תנאים'.

הרב האדר"ת הציע שעד החתונה יסע החתן ללמוד בישיבת וולוז'ין. בערב תוכנה תרמ"ד הגיע הרב אברהם יצחק לישיבת וולוז'ין המפורסרת, שהיתה הישיבה המרכזית והחשובה ביותר בליטא וכן ברמת הלימודים הגבוהה וכן במספר תלמידיה. הישיבה נוסדה על ידי רבי חיים מוולוז'ין, תלמידו הגדול של הגר"א מוילנא.

ראש הישיבה באותה תקופה היה הרב נפתלי צבי יהודה בריק (הנצי"ב). חיבה גדולה וקשר נפשי מיוחד נוצרו בין הרב לתלמידו.

הנצי"ב העריכו כל כך, עד שפעם התבטא ואמר: כדי לגדל בחור כזה כדאי היתה שתמיד ישיבת וולוז'ין.

רק שנה חצו למד הרב בישיבת וולוז'ין, אך תקופה זו היתה פוריה וגדושה במיוחד. מקום מושבו נקבע בקרבת מקומו של ראש הישיבה. שמונה־עשרה שעות רצופות בכל יום למד הרב בשקידה עצומה, ונמנע ששים דפי גמרא בעיניו מדי יום ביומו. הערכת ראשי הישיבה ובראשם הנצי"ב ותלמידיה כלפיו היתה רבה ביותר, וכן כיוחס לגדלותו העצומה בתורה וכן לצדקתו ויראתו הקדומת לחבמתו. תלמידו הישיבה היו מביאים אליו את קושיותיהם, והוא היה פותר



בנין ישיבת וולוז'ין

להם את ספקותיהם, בבקאות ועמקות נפלאה. תפילותיו ודקדוקיו במצוות ובראית שמים היו לשם רבי, בסיום תקופת לימודיו בישיבה, שאלו רבו הנצי"ב אין הרגיש בישיבה הרב ענה: כמו במשך ישראל...

בשנת תרמ"ה, והוא בן עשרים, נשא הרב אברהם יצחק הבהן לאשה את מרת בת שבע אלטע, בתו של הרב אליהו דוד רבינוביץ־תאומים (האדר"ת). רבה של פוניבז' (ולמים רבה של ירושלים).

בשנים הראשונות ישב החתן על שולחן חותנו ועסק בתורה – בנגלה ובנסתר – יומם ולילה.

רבנות

א. זוימל

לאחר כשלוש שנים, בשנת תרמ"ה, הוא בן עשרים ושלוש שנים בלבד, השפיע עליו הדחף חיים, הרב ישראל מאיר הבהן, כי יאות לקבל על עצמו משרת רבנות. הרב התמנה לרבה של העיירה זוימל.

שנות רבנותו שם היו שנים של המשך והתפתחות רוחנית ושקידה גדולה על תלמידו, בד בבד עם הקפדה רבה על ניהול החיים היום יומיים של בני עיירתו שיהיו על פי התורה והמצוה. הרב הקפיד ביותר אף על חשש גול והונאה.